

Sygn. akt II Ca 605/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Marian Raszewski SSO Barbara Mokras (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 7 sierpnia 2013r. sygn. akt I C 2286/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu następujące brzmienie:

1.zmienia wysokość świadczenia należnego powodowi D. K. z tytułu umowy ubezpieczenia na życie – polisa nr (...), do którego zobowiązany jest pozwany (...) Zakład (...) na (...) S.A z siedzibą w W. z kwoty 100.000 zł (przed denominacją) na kwotę 5.000 zł (pięć tysięcy) i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5000 (pięć tysięcy) zł.

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 800 zł powiększoną o 23% podatku od towarów i usług tytułem części kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu,

4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu na rzecz r.pr. D. S. kwotę 1600 zł powiększoną o 23% podatku od towarów i usług tytułem części kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu,

5.nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 250 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych,

6. nie obciąża powoda kosztami postępowania,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 150 zł powiększoną o 23% podatku od towarów i usług tytułem części kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym,

V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu na rzecz r.pr. D. S. kwotę 450 zł powiększoną o 23% podatku od towarów i usług tytułem części kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

II Ca 605/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu zmienił wysokość świadczenia należnego powodowi D. K. od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. z tytułu umowy ubezpieczenia na życie nr polisy (...) na kwotę 11.826 zł. i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.826 zł. oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie swoje sąd pierwszej instancji oparł na następujących ustaleniach:

Matka powoda zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego w dniu 5.05.1988 r. umowę ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci. Uposażonym był powód. Okres ubezpieczenia oraz opłacania składek wynosił 24 lata. Składka miesięczna wynosiła 360 starych zł. Suma ubezpieczenia wynosiła 100.000 zł. (przed denominacją). Nominalna suma ubezpieczenia podlegała corocznemu podwyższeniu – o 8,8 % rocznie. W umowie zawarto klauzulę, że procent ten może być zmieniony w przypadku zmiany oprocentowania lokat.

Przeciętne wynagrodzenie w dacie zawarcia umowy wynosiło 53.090 starych zł., natomiast w 2012 r. w gospodarce narodowej przeciętne wynagrodzenie wynosi 3.521 zł. brutto – 2.927 zł. netto.

Powód nie pracuje, jest na utrzymaniu rodziców.

Po powstaniu zobowiązania będącego przedmiotem niniejszego procesu nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza, która spowodowała praktycznie zniweczenie celu zawartej umowy.

Po dokonaniu powyższych ustaleń sąd pierwszej instancji dokonał waloryzacji świadczenia należnego powodowi z tytułu przedmiotowej umowy ubezpieczenia. Dokonując waloryzacji sąd pierwszej instancji uznał, że z uwagi na charakter umowy, punktem odniesienia będzie średnie wynagrodzenie. Dokonując waloryzacji świadczenia sąd wziął również pod uwagę sytuację majątkową powoda oraz pozycję pozwanego, interes obu stron i zasady współzycia społecznego.

Wedle wyliczenia dokonanego przez sąd pierwszej instancji należne powodowi zwaloryzowane świadczenie wynosiłoby 5,86 średnich pensji, co daje kwotę 14.766,20 zł.

Sąd pierwszej instancji mając na uwadze interes obu stron, ustalił, że powodowi należałoby się świadczenie w wysokości 11.826 zł. Skutkami inflacji sąd bowiem obciążył obie strony i mając na uwadze interes obu stron i zasady współzycia społecznego przyjął, że skutki inflacji obciążać będą pozwanego w 80 % a powoda w 20%

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, który zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 358¹ § 3 k.c. i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 3.888 zł. i stosowne rozdzielnie kosztów postępowania, w tym także kosztów za drugą instancję.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów apelacyjnych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Podnieść należy, że ocena przesłanek waloryzacji pozostawiona została sędziowskiemu uznaniu opartemu na wszechstronnym rozważeniu okoliczności danej sprawy. Nie ulega również wątpliwości, że dorobek orzecniczy, w szczególności orzecznictwo Sądu Najwyższego ma wpływ na wykładnię przepisu art. 358¹ § 3 k.c. i stosowanie rozwiązań tam proponowanych.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że w niniejszej sprawie nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania. Sąd Rejonowy pominął natomiast okoliczność, że matka powoda zaprzestała opłacać składki po 5 latach i 7 miesiącach. Nastąpiło to w grudniu 1993 r. i zgodnie z umową łączącą strony (§ 24 ogólnych warunków ubezpieczeń na życie) po upływie 3 miesięcy – a więc od kwietnia 1994 r. ubezpieczenie uległo zamianie na bezskładkowe z obniżoną sumą ubezpieczenia. Podnieść należy, że strona powodowa nie udowodniła, że zaprzestała opłacać składki z inicjatywy pozwanego, przeciwnie z zeznań świadka E. K. – matki powoda wynika, że przestała płacić składki, bo nikt po nie nie przychodził. Podnieść też należy, że w przedmiotowej sprawie nie ma zastosowania zarządzenie nr 16/94, gdyż zgodnie z tym zarządzeniem pozwany przejął opłatę składek pod warunkiem, że składka została opłacona przez ubezpieczonego za okres co najmniej do 30 czerwca 1994 r., co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Obniżona suma ubezpieczenia, o której mowa wyżej wynosiła 3.32 zł (przed denominacją 33.200), suma ta miała corocznie być podwyższana o 8,8 %. W związku z powyższym pozwany winien otrzymać po 24 latach kwotę 103.318 starych złotych ($33.200 \times 211,2 \% + 33.200$). Kwota ta stanowiła 1,94 ówczesnego przeciętnego wynagrodzenia. Biorąc pod uwagę wysokość obecnego wynagrodzenia netto – 2.927 zł., równowartość 1,94 średniego wynagrodzenia na dzień zamknięcia rozprawy stanowiłaby kwotę 5.678 zł.

Dokonując waloryzacji sąd winien oprzeć się na przesłankach wymienionych w przepisie art. 358¹ § 3 k.c., a mianowicie winien rozważyć interesy obu stron umowy i mieć na uwadze zasady współzycia społecznego.

Mając na uwadze okres trwania umowy, wysokość umówionego świadczenia, wysokość umówionych składek, okres ich opłacania a także sytuację rodzinną i majątkową powoda oraz sytuację ekonomiczną pozwanego uznać należy, że zasadna kwotą będzie kwota 5.000 zł. Kwota ta spełnia bowiem kryteria wymienione w cytowanym przepisie – uwzględnia interesy obu stron i odpowiada zasadom współzycia społecznego.

W tym stanie i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w wyroku. O kosztach postanowiono na zasadzie art. 100 zd. 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.